

TEMA

Festa del llibre

Aquesta festa, dedicada a fomentar la lectura i acostar els grans escriptors al gran públic és una de les activitats culturals més importants que es desenvolupen arreu de l'Estat, però a la vegada també suposa un important volum de negoci per als llibreters i editors, ja que és en aquesta època quan es produeixen un major nombre de vendes.

Sant Jordi: l'eterna lluita contra el drac

♦♦ Caterina Valriu Llinàs *

Cada 23 d'abril recordam la llegenda de Sant Jordi: l'alè fètid del drac, el mal fat de la donzella, l'esglai del rei, el valor de cavaller... el cavall blanc i el roser vermell. Conten que sant Jordi era el descendent d'una noble família de la Capadòcia, a Grècia, en el temps que els emperadors ro-

mans perseguïen els cristians per la seva fe. La seva proesa va ser vèncer un drac que assolava la ciutat de Silene. Després, es vestí humilment, repartí les riqueses entre els pobres i proclamà la seva fe. Per això va ser empresonat i martiritzat, fins que l'any 287 morí. Prest es va difondre la seva santedat per Orient i Occident. En el s. XIII els cavallers croats entraren en contacte amb la devoció al sant guerrer. Sant Jordi es convertí en protector dels exèrcits i esdevingué

patró de la noblesa.

El tema de la lluita d'un home contra un monstre és constant en els mites de tot el món. A Grècia, a Roma, en les tradicions germàniques i nòrdiques i també a la Bíblia el drac és un símbol del mal i l'adversitat. Matar un drac era la demostració màxima del coratge. Renunciar a la recompensa, la prova més clara d'espiritualitat. Justament un 23 d'abril, dia de Sant Jordi, moriren escriptors tan impor-

tants com Cervantes o Shakespeare. Els llibreters elegiren aquesta data per a celebrar el Dia del Llibre. Al llarg del segle XX es va difondre a Catalunya el costum de treure els llibres al carrer per acostar-los als lectors i els floristes s'hi afegiren amb la proposta de complementar el llibre amb una rosa, en recordança del roser vermell que va néixer de la sang del drac.

Avui és un dia en el qual la literatura és protagonista: els escriptors signen les seves obres, es presenten novetats, es regalen llibres i... per sobre de tot –en la tebior de l'aire de primavera– un perfum intens de roses venç l'alè fètid dels dracs quotidians.

* Professora del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General (UIB)

TEMA

El paper dels llibreters i les editorials

Editores y libreros en Mallorca (1962-1989) és el nou llibre de l'investigador José María Gago i que resulta molt necessari per entendre la història de les editorials i els llibreters a la Mallorca recent.

Llibres, compromís i identitat

♦♦ Tomeu Canyelles Canyelles *

Si bé és cert que algunes obres concretes –és el cas dels dos toms autobiogràfics del menorquí Francesc de B. Moll– permeten reconstruir els fonaments de la indústria del llibre a Mallorca, hi havia un buit significatiu entorn del conjunt de la seva cadena productora, especialment pel que respecta a una època clau en la seva configuració: els anys seixanta, setanta i vuitanta. La resposta a

aquest buit és *Editores y libreros en Mallorca 1962-1989. Entre el compromiso identitario y la sociabilidad cultural* (Objeto Perdido, 2021), del lleonès José María Gago González. L'autor, que ha signat diversos llibres i articles divulgatius principalment centrats en la postguerra espanyola, retrata en un llibre de poc menys de dues-centes pàgines la tasca desenvolupada per editors i llibreters en una època decisiva de la nostra història recent.

Ho fa amb un treball amb perspectiva històrica, construït principalment –però no exclusivament– mitjançant el relat oral que aporten

entrevistats com els editors Francesc Moll Marquès, Leonard Muntaner o Josep Lluna, així com llibreters/eres com Glòria Forteza-Rei (Embat), Conxa Obrador (Quatre Ulls), Jaume Corbera (Quart Creixent), Paula Valriu (Espirafocs), Margalida Garau (Cala-bruix) o Francisca Iglesias (Jaume de Montsó), entre d'altres. Gago desenvolupa una tasca precisa i rigorosa, contextualitzant les seves diferents figures en el relat i precisant la naturalesa professional o idealista d'aquells homes i dones que van fer, dels llibres, la seva gran matèria de treball.

Un dels encerts de Gago és ressituar el paper del llibre en català en

José María Gago González

Editores y libreros en Mallorca 1962-1989
Entre el compromiso identitario y la sociabilidad cultural

una època de militància, compromís i progressiva recuperació cultural, en la que l'oferta d'obres en llengua pròpia a Mallorca era limitada, tot obligant a importar molts de títols directament des de Catalunya. Segons Gago, els editors varen fer de la llengua catalana

un element vertebrador per a la reivindicació identitària, al mateix temps que els llibreters empraren l'espai físic de les seves llibreries amb la mateixa finalitat. Una tasca comuna i valuosa que, de forma merescuda, rep l'homenatge en aquest interessantíssim volum.

* Doctor en Història i Màster en comunicació (UIB)

TEMA

Una bona notícia

El número 1 d'ÍTEMS, corresponent al mes d'abril d'enguany, es presenta com un canal de comunicació per estar al dia de les novetats de l'Institut d'Estudis Autònoms.

Apareix ÍTEMS, el butlletí de l'Institut d'Estudis Autònoms

♦♦ Sebastià Serra Busquets *
♦♦ Xavier Jiménez González **

El butlletí ÍTEMS, de consulta en línia, oferirà a partir d'ara a estudiosos, investigadors i a la societat en general les darreres novetats pel que fa al dia a dia de les jornades, seminaris, conferències i

publicacions de l'Institut d'Estudis Autònoms; a la vegada, també facilitarà el coneixement de manera puntual d'informacions de caràcter jurídic (matèria de Dret autonòmic o novetats de la *Revista Jurídica de les Illes Balears*).

De les potencialitats de l'IEA i de les realitats de la seva tasca n'hem parlat en diverses ocasions; ara se suma aquest butlletí que incorpora les novetats i que ampliarà la seva cobertura.

Els mecanismes que s'estableixen a través d'ÍTEMS són prometedors,

incorporant una quota de transferència de coneixement que permetrà reflectir la dinàmica autonòmica en general, de les Illes Balears en particular i de la mateixa institució.

Des del CEDOC –Centre d'Estudis i Documentació Contemporània– de la Universitat de les Illes Balears i des del grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al món contemporani del departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la UIB, hem col·laborat amb l'IEA en dues publicacions estratègiques per la nostra tasca d'investigació. Per una banda, l'any 2008 va editar el llibre

Les Illes Balears, un ésser viu. 25 anys d'autogovern (1983-2008), en el que participaren diversos membres del nostre grup d'investigació i, a la vegada, companys de diverses àrees com el dret, l'economia, la geo-

grafia, la comunicació, la sociologia o la filologia; per una altra banda, i arran de la celebració a Palma del 68è Congrés de la Comissió Internacional per a l'Estudi de les Institucions Representatives i Parlamentàries, l'IEA –conjuntament amb el Parlament de les Illes Balears–, va publicar dos volums amb el títol genèric de: *El parlamentarisme en perspectiva històrica*, que recullen els continguts de l'esmentat congrés.

* Professor emèrit d'Història Contemporània (UIB)

** Doctorand i documentalista (UIB)

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

♦ Antoni Vives Reus

♦ Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)